

كيشهيا زمانى ئىكگرى و خواندنا زمانى دايك

مستەفا عبدولرحمان نەرمەنى

و ستران و چىرۆك پى گۆتىنە و ھەبوونا خۆ و زمانى خۆ سەلماندىيە و زمانى ل لايى كوردان پىرۆزىيەكا ئىكجار مەزن ھەبوويە و پاراستنا زمانى ژى ئەركى سەرملين دلسۆز و خەمخۆرىن زمانى كوردى بوويە و دەست ژى نەبەردايە و ھەر ھىلايە ساخ و پاراستنا رەسەنايەتيا نەتەوھىيا وى كرىيە.

بى گومان نەبوونا زمانەكئ ئىكگرى بۆ كوردان، كورد ل سەرانسەرى جىھانى ئىخستىنە د كاودانەكئ بەرتەنگى زمانقانىيە دا و دببىت و ھەكو خالەكا لاواز بۆ كوردان ھاتبىتە ھژمارتن. ژ بەرگو ئەگەر كوردەكئ كوردستانا باشۆر سۆرانى يان بەھدىنى يان كوردستانا روژ ھەلات يان باكۆر يان روژئاقابى يان ئەرمەنستانى و جورجى بابەتەكى يان پەرتووكەكئ ب نقيسيت براىي وى ل دەقەرا دى نەزانىت ب خوينىت و ئەگەر زانى ب خوينىت تى نەگەھىت، ب دىتتا من ئەقە تىشتەكئ گەلەك ترسناكە، چونكە ژ لايەكى قە چ دەقەر مفای ژ نقيسین و پەرتووك و كەلەپۆر و رەوشەنبىريا دەقەرا دى وەرناگرىت و رەوشەنبىريەكا ھەقگرىت دناقبەرا وان دا پەيدا نابىت. ژ لايەكئ دىقە دببىتە ئەگەرئ مملانى و ژىك دويركرنا دەقەرئ كوردان چونكە ھەر دەقەرەك زاراقى خۆ رەسەن دزانىت و دەست بەردانى ژى ناكەت و ب دىتتا وى پىدقە زاراقى وى بىي زال بيت ل سەر ھەمى زاراقىن دى و پىدقە ل پىشيا وان زاراقان بيت و سەرەراى ھندئ ژى دببىت گەلەك كىم و كاسى د زاراقى وىدا ھەبن.

بى گومان سووربون و پىداكرتن ل سەر دىتتا دەقەرەكئ و زاراقەكى كو بقتى و نەقئىت بىتە سەپاندن ل سەر دەقەرئ دى ئەنجامىن وئ سەپاندنى دببىتە مالویرانى بۆ وئ دەقەرا ل سەر ھاتىە سەپاندن.

و ھەكو ديار دقان سالىن چوويى دا و ھەتا نوکە ژى گەلەك نقيسەر و پىسپۆر و روژنامەقانىن كرمانجيا ژىرى (سۆرانى) خامى خۆ تىژكرىيە و د تەنشتىن براىي خۆ بى كرمانجيا ژوورى (بەھدىنانى) را دكەن و بابەتئىن جوړا و جوړ د روژنامە و كوڤار و سايتئىن ئەلكترونى دا بەلاف دكەن و ھەمى دژى زاراقى بەھدىنى و نقيسەر و زانايىن زاراقى بەھدىنى نە و دببىژن زاراقى مە بى رەسەنە و بقتى و نەقئىت دى ل خويندنگەھان ھىتە خواندن. ھەر وەسا ھندەك پىسپۆر و زانا وشارەزا و رەوشەنبىرىن دەقەرا سۆران بۆ دويرتر ژقى چوويىنە وەسا ددەنە خوياکرن كو زاراقى بەھدىنى ژنووكا پەيدا بوويە و بى ساقايە و چ رە و ريشالىن دىروكى نىن و خودان فەرھەنگ و تاكىن (مفردات) پەبقتىن جوړاوجۆر نىنە. ديسان وەسا خويادكەن كو ئەو كەسىن خەمخۆر و قەكۆلىن دكەن كو زاراقى بەھدىنى ل دەقەرا بەھدىنان بىتە خواندن وان دقتى زاراقى سۆرانى داگىربەكەن و ب داگىركەر ددانن نەك خودان ماف.

ل قان دووماھيا دا ھندەك دەنگ بلندبوويىنە و دببىژن،

خۆ بەردان دناڤ پىلن قى بابەتى دا كارەكئ ب زەحمەت و ئالوزە و ب ساناهى نىنە و دببىت ئازراندنا قى بابەتى بىبىتە جھى تورەيى يا خەلكەكئ دى، بەلى پىشتى خواندنا گەلەك بابەتئىن كو ل سەر زمانى ھاتىنە نقيسین و ئەو شەرەدژيا دگەل زاراقى بەھدىنى دەھىتەكرن ژ لايى گەلەك زانا و رەوشەنبىرىن دەقەرا سۆران قە، مە ژى قىايە خوى يا خۆ بگەپنە قى گرارى و ھندەك بەرسقان ل سەر ھندەك وان تاوانباريا بدەين بىن كو زاراقى بەھدىنى پى دەھىنە تاوانباركرن.

ھەرچەندە ھندەك نقيسەران ئەڤ ئەركە ل سەرملين خۆ راكرىيە و بەرسق ل سەر گەلەك نقيسینن وان دايە كو جھى سوپاسىي نە و دگەلەك كەنالىن تەلفىزىونى دا مېزگەرد گىزايىنە. گەلەك جارن بەھس و قەكۆلىن و بابەت ل سەر قى كىشى ھاتىنەكرن و نقيسین، بەلى تاكو نوکە بى ئەنجام مايىنە و ھەر وەكى كورد دببىژن (سەد گۆتن گۆرى كرىارەكئ بىن). لەوما مە ژى قىايە ئەم ل قىزە دەست پىبەكەن.

كورد نەتەوھەكن و زمانەكئ تايبەت ب خۆقە ھەيە و زمان پىناسەكا نەتەوھىيە و ئەو نەتەوئى زمانى خۆ پىشتگوە بىخىت بەرەڤ پاش دچىت. و ھەر نەتەوھىيەك ب زمانى خۆ نە ئاخقىت و نەخوينىت و نەنقيسيت و ستران و چىرۆك و داستانان پى نەبىژىت و نە دارىژىت بى گومان ئەو زمان يان زاراق ھىدى ھىدى سەرەخويا خۆ ژ دەست ددەت و بەرەڤ نەمانى دچىت، چونكە ل شوينا پەبقتىن رەسەنن وى زاراقى ھندەك پەبقتىن بىيانى و دەرەكى جە دگرن و ب درىژاھيا دەمى ھەمى پەبقتىن وى زمانى دئ ھىتە بەرزەكرن و گوھارتن ب پەبقتىن وى زمانى كارتىكرن ل سەركرى و ئەو زمانى بىيانى دى بىتە زمانى فەرمى بى خەلكى وى نەتەوھى.

زمانى كوردى تايبەتمەندىن دىروكى بىن خۆ ھەنە و ھەر و ھەكو چاوان ستمەكارى ل دىروك و جوگرافى و ئەردئ كوردان ھاتىەكرن پتر زمانى وان ژى كەقتىە بەر ھىرەشىن داگىركەران ب درىژاھيا دىروكئ.

پارچەكرنا وەلاتئ كوردان دناقبەرا چەند وەلات و نەتەوان دا وەكو (عەرەب و فارس و تورك و روس) بوويە ئەگەرئ ھندئ كو ھەر وەلاتەك ژ قان وەلاتان ھەول بدەت زمانى خۆ ب دارئ زۆرى ل سەر وان كوردان ب سەپىنىت ئەوئىن دكەقنە دناڤ سنۆرى وەلاتئ وئ دا و ھندەك ژ وان وەلاتان نە ھەر ب تنئ خواندن و نقيسین و روژشەنبىرى قەدەغەكرىە، بەلكو ئاخقتن ب زمانى دايك ژى لى قەدەغەكرىە و ھىچ زمانەكى ھندى زمانى كوردان ھىرش نەھاتىنە سەر و كوردان خۆ ژ ھىرشىن دوژمن و نەحەزان پاراستىيە، لى ھەر ژى دوير نەكەقتىنە و كوردان بەرگرى ژ زمانى خۆ كرىە و ھەر ب زمانى خۆ نقيسە

پېدقە بىر ل دارىژتتا زمانەكى ئىكگرتىي كوردىي سەرتاسەرى نەھىتەكرن و نەھىتە چەسپاندن، چونكە يا گرېدايە ب كيشا رامياريا كورد و كوردستانى ڤە و وا باشتر ئەو پرۆژە بىتە ھەلوەشاندن. بەرسفدان ل سەر فآن بوچوون و پرسين ھاتىنە ئارانن دىبژين:

باشە ل سەر چاقان بەلى ئەگەر ئەو زاراق ژ زاراقى مە ب ھىزتر بىت ئەم د ئامادەينە ب خوئين و دەست بەردانى ژ زاراقى خۆ بگەين، بەلى ئەگەر ل دويڤ مەرچين زاراقين جىھانى گەلەك كيم و كاسى تىدا ھەبن بوچى وى زاراقى ب خوئين؟ ئەڤە ژ لايەكى و ژ لايەكى دېڤە رىكەڤتنامين جىھانى ئەوين گرېداي ب زمانى ڤە دىبژيت (پېدقە ھەر كەسەك ب زمانى خۆ يى زكماكى (دايك) ب خوئين و ب نڤسىت و بىتە زمانى ڤەرمى ل دام و دەزگەھان). ئايا ئەوا ئەڤرۆكە دھىتە خواندن زمانى زكماكيە بو دەڤەرا مە؟! بەرسف نەخىر، چونكە نە ماموستا ب شىوھكى باش د وان پەرتووكا دگەھىت و نە خوئينكار. باشە ئەگەر ماموستا د وان پەرتووكا نەگەھىت چاوا دى شىت رۆلى خۆ بىنيت و گەھىنيتە خوئينكارى؟

سەرھارى ب دەھان كيم و كاسين وى زاراقى.كو يا ژ ھەمىان گرنگتر نەبوونا (نير ومى) يە، باشە نير و مى د زاراقى سۆرانى دا نىنە و د زاراقى بەھدىنى دا ھەيە و دەمى خوئينكار د خوئين چاوا دى ژىك جوداكەت وى گاقى ھەردو زاراق ل بەر خوئينكارى دھىنە شىلانن، چونكە ئەوا ل خوئينگەھى د خوئين تىتەكە و ئەوا ل مال ڤىردىت تىتەك دى يە و گەلەك ژىك دويىر؟! و ئەنجامى ڤى ژى ئەڤە چەند سالەكە ل خوئينگەھىن مە ديار دىت و رىژا خوئينكارين دەرچووى ژ پۆلەكى بو پۆلەكا دى بەرڤ كىمىي ڤە دچىت.

گەلەك نڤسەر و رەوشەننير وەسا دەنە خوياكرن كو زاراقى بەھدىنى گەلەك پەيڤين (عەرەبى) دناڤدا ھەنە و ب كاردئىن. باشە دا ھەڤبەركنەكى دناڤبەرا چەند پەيڤەكان دا بگەين كو ب ڤەرمى ژ لايى مەزنترين دەزگا كو پەرودەيە و ھەرودەسا د رۆژنامەڤانیا وان دا دھىتە ب كارئينان و دناڤبەرا زاراقى بەھدىنى دا بگەين و ل رە و رىشالين وان پەيڤان ب زڤرين ب تنى ھەر بو نمونە و خوياكرن:

زاراقى بەھدىنى

خوئيندنگەھ
خوئينكار
ھۆزانقان، ھەلبەستقان
ھۆزان، ھەلبەست
تۆرەڤان
بانگى ئىڤقارى
پەرتووكخانە
پەرتوك
پاشىڤ
ئاخڤتن
رامان
بزاق، پىكۆل

بن كاركا پەيڤى

ژ كىتابخانە ھاتىە يان كو پەيڤ عەرەبى يە
كتابى ھەر ژ عەرەبىي ھاتىە
شاعر پەيڤەكا عەرەبى يە
شعر پەيڤەكا عەرەبى يە
ادىب پەيڤەكا عەرەبى يە
عصر پەيڤەكا عەرەبى يە
مكتبە پەيڤەكا عەرەبى يە
كتاب پەيڤەكا عەرەبى يە
امساک پەيڤەكا عەرەبى يە
قەسە ژ زمانى عەرەبى ھاتىە
ژ پەيڤا عەرەبى معنى ھاتىە
حول ژ عەرەبىي ھاتىە

زاراقى سۆرانى

قوتابخانە
قوتابى
شاعىر
شيعر
ئەدىب
بانگى عصر
كتىبخانە
كتىب
ئىمساک
قەسە
مانا
ھەول

ئەڤە وەك نمونەكا بچويك كو رۆژانە پارانیا نڤسەرین وان ڤان پەيڤان ب كار دئىن و ئەگەر ل دويڤ بچين ب سەدان، بەلكو ب ھزاران پەيڤان دى ژ زاراقى وان ئىننە دەرئ كو ھەمى عەرەبى و فارسىنە و بووينە سامانى زاراقى كرمانجيا ژىرى (سۆرانى) و ب پەيڤين خۆ يىن رەسەن دزانن. ھەرودەسا دەمین خوارنى دىبژنە ھەمىان (نان خواردن) بەلى د زاراقى بەھدىنى دا ھەر دەمەكى خوارنى ناقى خۆ ھەيە وەكى (تىشت بو سپىدى، فراڤين بو خوارنا نىڤرۆ، شىڤ بو خوارنا شەڤى).

بەرسفدان ل سەر كو زاراقى بەھدىنى ژنوى پەيدا بويە و يى ساقايە ب تنى دىبژم ئەو دشين بو خوئيندنگەھا جزىرى و خانى ب زڤرن چونكو زاراقى بەھدىنى ژى دەڤۆكەكا كورمانجيا ژۆرى يە، ھەرودەسا بو (۲۵۵۰) سالان ب زڤرن بو ئافىستا پىرۆز كو تىدا پىتا (ڤ) كو يا ديار و ئاشكرايە و ھەر ب (ڤ) ھاتىە برادەرىن مە كرىيە پىتا (و).... (ب) گەرىنەڤە – ب گەرىنەو، دل پىڤەيە – دل پىوھىە ،ئافەدان –ئاوھدان، نىچىرڤان – نىچىروان.....ھتد).

بى گومان ھەڤگرتنا ھەر زمانەكى ئەو ھەمى كو مرقۆڤ ڤەگەرىتە سەر دىرۆكا زاراقين وى زمانى و ئەگەر زمانى كوردى ژى وەكو ھەمى زمانين جىھانى ل سەر وى ياسايى ب رىڤە بچىت بو ئىكگرتنى دى كىمتر ئارىشە و ئاستەنگ د رى دا ھەبن. ديسان برادەرىن مە يا ژبىركرى كو پتر ژ سىكا كوردستانا مەزن ب زاراقى كورمانجيا ژۆرى د ئاخڤن كو بەھدىنى ژى دەڤۆكەكا وى زاراقى يە و (ل كوردستانا تركيا و سۆرىي و لبنانى و ھەتا ئەرمەنستانى و جۆرجيا و كازاخستان و ئازربىجانى) زاراقى سۆرانى لى نىنە. ديسان ل كوردستانا عىراقى و ئىرانى كورمانجى و سۆرانى ھەڤشكن تىدا.

زمانى كوردىي ستاندارد ھىڤى و داخووزين ھەر كورده كىنە ل ھەمى پارچين كوردستانى لى دوژمن و نەيارين

قووناغا چوارى: قووناغا دووماھىيە يە ئو ژى قووناغا دارىژتتا زمانى ئىكگرتى چونكە ل وى دەمى پەيڧىن ھەڧىشك د ئامادەنە و ئەم دشىن زمانى يان رىنڧىسەكا ئىكگرتى دا برىژىن كو ھەر كوردەك ل ھەر پارچەكا جىھانى ب خوينىت ئىكسەر تىنگەھىت و پىن ب نڧىسىت و دى بىتە زمانەكئ ستاندارد. ئەڧە ژى ب ھارىكاريا رەوشەنبىر و تۆرەقان و ھوزانقان و نڧىسەر و پىسپور و زانا ل ھەمى پارچىن كوردستانى و ل ھەر جھەكئ كورد لى دژىن دى ھىتە بەرھەم چونكە ئەگەر ھەمى خۇ پىڧە ماندى نەكەن و ھەر پارچەك فەرھەنگەكئ نە دارىژىت و ئامادەنەكەت ئەڧە ناھىتەكرن، لەوما پىدڧى يە زانا و شارەزاو زمانقان ل ھەمى وەلاتىن كو كورد تىدا دژىن ھەڧكار و ھارىكارىن ئىكبن بۇ گەھشتا ڧى ئارمانجا پىرور.

گەلەك رەوشەنبىر و زانا تا نوکە گەنگەشا وانە ل سەر ئەلف و بى يا كوردى. ھندا ئەلف بى يا ەرەبى پىن باشترە و ھندەكا يا لاتىنى پىن باشترە. ب دىتتا من ئەگەر ھەر كىژك ژ وان بىت چ يا لاتىنى و چ يا ەرەبى ئارىشا مە چارەسەر ناکەت وەگ زمانەكئ ئىكگرتى، چونكە ئەگەر مە زمانەكئ ئىكگرتى نەبىت بلا مە ئەلف و بى يا ئىكگرتى ھەبىت و ھەر ئىك دى ب زارافى خۇ نڧىسىت پىن بەھدىنى ب بەھدىنى و بى سۇرانى ب سۇرانى و بى زازا ب زازابى و کلھور ب کلھورى پىن ھەورامى ب ھەورەمانى.....ھتد. يان كو مە چ مفا ژ ڧى ئەلف و بابى نەدیت و ئەم ھەر ماينە بى زمانى ئىكگرتى لەوما دبىژم پىدڧى يە ل دەستپىكى ئەم زمانەكئ ئىكگرتى دابرىژىن پاش ل ئەلف بى پىن ب زڧرىن و بزانىن كىژك بۇ مە باشترە وى ھەلبىژىرىن يان ژى ل ھەمى پارچىن كوردستانى ل سەر بکەينە دەنگان و خەلک وى ئەلف و بى پىن ھەلبىژىرىت چونكە ئەگەر ژ لاپىن خەلکئ ڧە ھاتە ھەلبىژارتن ئەز ب باوهرم ھىچ گلە و گازندە ژ کەسى ناھىتەكرن و ناکەڧىتە ژىر چ برىارىن رامىارى و تاکەسەكى ڧە ھەرچەندە ئەڧە ژى گەلەکا ب زەحمەتە بەلى چ کار د بى رەنج و زەحمەت نىن.

دىسان پىدڧى يە دەستکاری د پىتتىن زمانى كوردى ژى دا بىتەكرن، چونكە مە ھندەك دەنگ ھەنە پىتتىن وان مە نىن و پىدڧى يە رىكەك يان پىتەك بۇ وان ژى بىتە دانان.

ل دووماھىيە دبىژم پىدڧى يە نەتەوا كورد خۇ ژ زمانى خۇ دوبر نەئىخىت و ڧەكولپىن ل سەر رە و رىشالىن زمانى خۇ بکەت، چونكە زمان پىناسا نەتەواپتە و ھەر مللەتەكئ شارەزایى ل سەر زمانى خۇ پەداکربىت بى گومان شارەزایى دى ل سەر رەگەزى خۇ ژى پەداکەت. پىوېستە ل سەر مە ھەمیان خزمەتا زمانى كوردى بکەين و مڧای ژ ژىدەرىن دىرۆكى بىن مەزن و بايخدار وەرېگرىن و ئەگەر ڧەكولپىن زانستى ل سەر وان ژىدەران بکەين بى گومان زمانەكئ رەسەن و دوبر ژ پەيڧ و زارافىن بىانى و خۇمالى كوردى دى ب دەست خۇ ڧە ئىنن و ل شوینا ئەم ئىك و دوو تاوانبار بکەين و ھەر ئىك ژ مە زمانى خۇ ب ياسابى و رەسەن دانىت پىدڧى يە ئەم ئىدى خۇ ژ ڧى ھەڧرکىن دوبر بىخىن و دەستىن خۇ بکەينە تىکدا و خامەبىن خۇ بکەينە ئىك و ئارمانج ژى دارىژتتا زمانەكئ رەسەنى كوردى بىت.

مە كوردان بۇ ھەڧگرتتا زمانى مەبى شىرىن چەند ئاستەنگ و ئارىشە و رىگرى داناینە بەرسىنگى مە دا كو ھەڧگرتتا دىالىكتىن كوردى گەلەك ب زەحمەت بکەڧىت، لى د سەر ڧى ئىكى ژى را نەکارەكئ بىرە كو ناھىتکرن ل گور دىتتا من ھەڧگرتتا دىالىكتىن زمانى كوردى چ فەرچورەى (معجزه) يان ژى برىارەكا سىاسى وىرەكى پى نەڧىت، لى دڧىت ھول و پىنگاڧ ژىو ڧى چەندى بىتە ھافىژتن و کارەكى دلسوز و نىازپاكى بۇ بىتەكرن. يا خویاپە گىر و گرتىن نڧىسىنا زمانى كوردى تا ئەڧرۆكە يا بەردەوامە ژبەر كو زمانەكئ ئىكگرتى نىنە كو كورد خواندن و نڧىسىنى پى بکەن و ھەر زارافەك بەلكو ھەر دەڧەر و ھەتا كو ھوزان دەڧوگەكا تاپىتە ب خۇڧە ھەيە و ھەر ئىك نڧىسىنى ب دەڧوگا خۇ دکەت.

بەلى سەرەراى ھەمەجۇريا دەڧوگىن كوردان پىدڧى يە بگەھىنە زمانەكئ ئىكگرتى و نەتەواپتەى كو پتر خزمەتا زمانى كوردى پى بىتەكرن و ل جىھانى ژى پى بەرنىاس و بەرچاڧ بىت. ئەگەر ئەم ھەول بەدەين بۇ دارىژتتا زمانەكئ ئىكگرتى كو ھەمى پارچىن كوردستانى تىك بگەھن چ ل كوردستانا ئىرانى يان سۇرى يان توركيا يان عىراقى و ئەرمەنستانى و يان سۇرانى و بەھدىنى، پىدڧى يە د چەند قووناغەكا دا دەرباز بىن كو بىنە رىخوشكەر بۇ دارىژتتا زمانەكئ ئىكگرتى:–

قووناغا ئىكى: ل دەستپىكى بەرى ژدايكبونا ڧى زمانى پىدڧى يە فەرھەنگەكا (كوردى- كوردى) بىتە دانان و ئەو فەرھەنگە ھەمى زارافىن دەڧەرىن كوردان ل ھەمى جىھانى ب خۇڧە بگرت و سەرەراى ڧى ژى تاكىن ھەر پەيڧەكئ بىن وان زارافان ب خۇڧە بگرت ھەر چەندە کارەكئ گران و قورسە، بەلى ئەگەر ئەڧە ب جە ھات قووناغا دووى دى ب سانامى كەڧىت و ھەر بۇ نموونە فەرھەنگ ب ڧى شىوھى بىت:

(پەيڧ- بەھدىنى - سۇرانى - شەبەك - زازا - ھەورەمانى - کلھورى - گۇرانى- زارافىن كوردىن باکور - بۇتان - زارافىن كوردىن روژھەلات - زارافىن كوردىن ئەرمىنيا و جۇرجيا و كازاخستان) ب ھەمى تاكىن (مرادفات) پىن پەيڧان ڧە.

قووناغا دووى: قووناغا ڧاڧارتتا پەيڧىن ھەڧىشك د ھەمى زاراقان دا، چونكە بى گومان مە گەلەك پەيڧىن ھەڧىشك ھەنە دناڧ ھەمى زارافىن كوردان دا ھىتە ب كارئىنان و ئەگەر ئەڧە ژى جە ب جە بوو وى گاڧى د زانىن مە چ پەيڧ نىن كو ژ زمانى كوردى د كىمبن و پىوېستە كو مە ھەبن.

قووناغا سىن: قووناغا وان پەيڧىن نە پىشكار د ھەمى زاراقان دا وەكو مە گوتى پىدڧى يە كو ھەبن، بۇ نموونە: ھندەك پەيڧ ب تنى د زارافەكى دا نىن و د دوو يان سى زارافىن دىدا ھەنە، يان كو ئەو پەيڧىن پىشكار د پتر زاراقان دا ئەو بىتە ھەلبىژاردن ژىو تاماكرنا زمانى ئىكگرتى و ئەگەر ئەو پەيڧىن د كىم ب تنى د زارافەكى دا ھەبن و د چ زارافىن دىدا نەبن ئەو پەيڧ ژى بىتە ھەلبىژاردن بۇ دەولەمەندكرنا زمانى ئىكگرتى.